

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 27.8.2003
KOM(2003) 520 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG
EUROPA-PARLAMENTET**

På vej mod et internationalt instrument for kulturel mangfoldighed

1. BAGGRUND

Kulturel mangfoldighed har været et af de fremtrædende emner i den internationale debat, der har fundet sted i både internationale og regionale organisationer siden 1998. En række organer har behandlet emnet: G8-topmødet i Okinawa i 2000, Europarådet (erklæringen om kulturel mangfoldighed, december 2000), UNESCO (verdenserklæringen og handlingsplanen om kulturel mangfoldighed fra november 2001, som Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater har tilsluttet sig) og i øjeblikket FN og Den Internationale Telekommunikationsunion (ITU) på verdenskonferencen om informationssamfundet (WSIS), som afholdes i Genève i 2003 og i Tunesien i 2005. Kulturel mangfoldighed har desuden været drøftet i andre internationale og regionale fora, og desuden i civilsamfundet¹.

En så progressiv bekræftelse af kulturel mangfoldighed på internationalt niveau er en reaktion på civilsamfundets og regeringernes øgede fokus på bevarelsen af den kulturelle mangfoldighed (som menneskehedens fælles arv i lighed med biologisk mangfoldighed) og på fremme af levende kulturer og kreativitet. I begge henseender omfatter kulturel mangfoldighed ofte globale strategier for bæredygtig udvikling. De offentlige myndigheder bliver mere og mere lydhøre over for behovet for at udvikle den tværkulturelle dialog med henblik på at skabe global fred, sikkerhed og stabilitet.

Verdenserklæringen om kulturel mangfoldighed og den tilhørende handlingsplan blev vedtaget enstemmigt af UNESCO i november 2001 og godkendt af Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater. Sidstnævnte tilsluttede sig overordnet de værdier og principper, der er indeholdt i disse tekster, som blev vedtaget af størsteparten af det internationale samfund. I det første punkt i handlingsplanen hedder det, at målet er at *"(...) fremme overvejelserne især om muligheden for at etablere et internationalt retligt instrument for kulturel mangfoldighed"*.

I april 2003 anbefalede UNESCO's styrelsesråd ved konsensus, at der på organisationens generalkonference tidligt i efteråret (29. september til 17. oktober 2003) *"træffes en beslutning om at videreføre indsatsen for at udarbejde et nyt normdannende instrument for kulturel mangfoldighed og fastlægge arten af dette instrument"*.

Den kommende generalkonference vil dermed træffe en beslutning om muligheden for at etablere et internationalt instrument for kulturel mangfoldighed og om arten af dette instrument.

¹ Civilsamfundets drøftelser har bl.a. fundet sted i OIF (Organisation Internationale de la Francophonie), INCP (International Network on Cultural Policy) og INCD (International Network for Cultural Diversity). I deres drøftelser af kulturel mangfoldighed har nogle organisationer fokuseret mere specifikt på spørgsmålet om et internationalt instrument. INCP har udarbejdet et udkast til en global konvention, som blev godkendt af ministrene i Cape Town i oktober 2002. Sideløbende med møderne i INCP har en sammenslutning af fagfolk, der som repræsentanter for civilsamfundet mødes i INCD's regi, også udarbejdet et udkast til et internationalt instrument. Endelig har SAGIT (Sectoral Advisory Group on International Trade on cultural industries), som rådgiver den canadiske regering om handelsmæssige spørgsmål, udarbejdet et udkast til et instrument.

2. FÆLLESSKABETS DELTAGELSE

Bevarelse og fremme af kulturel mangfoldighed er blandt de grundlæggende principper i den europæiske model. De er nedfældet i EF-traktatens artikel 151² og i artikel 22 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder³ og vil også indtage en fremtrædende plads i EU's kommende forfatning.

Hvad angår intern politik, skal den kulturelle dimension i henhold til artikel 151, som har dannet grundlag for udviklingen af kulturelle foranstaltninger, navnlig gennem Kultur 2000-programmet, også tilgodeses i Fællesskabets øvrige politikker, som det f.eks. er tilfældet med det industripolitiske Media Plus-program og med den frie bevægelighed for tjenesteydelser inden for det indre marked i henhold til direktivet om fjernsyn uden grænser.

Sådanne principper gælder også for fællesskabsforanstaltningernes eksterne dimension, og artikel 151 fastslår, at Fællesskabet og dets medlemsstater skal fremme denne model i det internationale samarbejde som et bidrag til en verdensorden baseret på bæredygtig udvikling, fredelig sameksistens og dialog mellem forskellige kulturer. Det internationale samarbejde er primært omhandlet i artikel 151, stk. 3: *"Fællesskabet og dets medlemsstater fremmer samarbejdet med tredjelande og med de internationale organisationer, der beskæftiger sig med kulturelle forhold, herunder navnlig Europarådet"*.

Fællesskabet deltager i kulturelle politikker og foranstaltninger, som fordrer, at Fællesskabet styrker denne indsats inden for sine grænser og i sit samarbejde med tredjelande og internationale organisationer. Fællesskabet har udviklet en ambitiøs udviklingspolitik med en række kulturelle elementer for visse dele af verden, navnlig landene i Afrika, Vestindien og Stillehavet (AVS-regionen) og Middelhavsområdet⁴. Fællesskabets eksterne indsats på kulturområdet er begrundet i og styrkes af dets naturlige evne til at fremme den tværkulturelle dialog og skabe ligeværdige betingelser herfor.

Med hensyn til informationssamfundet har Fællesskabet udviklet aktioner og programmer, f.eks. eEurope-initiativet, som primært har til formål at fremme den kulturelle mangfoldighed gennem brugen af informations- og kommunikationsteknologi (IKT). Disse aktioner udgør en ramme for dialog og samarbejde med tredjelande.

² Særlig artikel 151, stk. 1: "Fællesskabet bidrager til, at medlemsstaternes kulturer kan udfolde sig, idet det respekterer den nationale og regionale mangfoldighed og samtidig fremhæver den fælles kulturarv", og artikel 151, stk. 4: "Fællesskabet tager hensyn til de kulturelle aspekter i sin indsats i henhold til andre bestemmelser i denne traktat, navnlig med henblik på at respektere og fremme sine kulturers mangfoldighed".

³ Artikel 22: "Unionen respekterer den kulturelle, religiøse og sproglige mangfoldighed".

⁴ Se artikel 27 om kulturel udvikling i Cotonou-aftalen og kapitel III om partnerskab i sociale, kulturelle og menneskelige anliggender: udvikling af menneskelige ressourcer, fremme af forståelsen mellem kulturer og udveksling mellem civilsamfund i Barcelona-erklæringen fra 1995 om oprettelse af det nye Euro-Middelhavs-partnerskab.

Traktaten og den øvrige fællesskabslovgivning kræver, at Fællesskabet og dets medlemsstater sammen behandler visse spørgsmål, som er relevante for drøftelsen af et internationalt instrument. EF og dets medlemsstater skal sikre, at der er sammenhæng mellem interne og eksterne EU-politikker og multilaterale aftaler, navnlig inden for rammerne af Verdenshandelsorganisationen (WTO) og Verdensorganisationen for Intellectuel Ejendomsret (WIPO). I sidstnævnte forum bør instrumentet hverken gribe ind i eller påvirke de igangværende drøftelser, der navnlig finder sted i WIPO's mellemstatslige udvalg for genetiske ressourcer, traditionel viden og folkløse/traditionelle kulturelle udtryksformer (Intergovernmental Committee on Genetic Resources, Traditional Knowledge and Folklore/Traditional Cultural Expressions).

I forbindelse med indledningen af de multilaterale handelsforhandlinger i Verdenshandelsorganisationen lagde Rådet (almindelige anliggender) vægt på betydningen af målet om bevarelse af den kulturelle mangfoldighed i konklusionerne fra 1999⁵, som stadig er relevante for de igangværende drøftelser.

I betragtning af vigtigheden af tværkulturelt og audiovisuelt samarbejde i forbindelse med disse drøftelser skal Fællesskabet og dets medlemsstater med deres vigtige samarbejdsinstrumenter deltage i disse drøftelser på en måde, som står i forhold til Fællesskabets bidrag til samarbejde og udvikling. De europæiske politikker støtter og gennemfører visse konkrete mål i UNESCO's verdenserklæring, f.eks. udvikling af levedygtige, lokale kulturindustrier og forbedring af udvekslingen af kulturelle arbejder på globalt plan, herunder navnlig arbejder fra udviklingslandene.

Forhandlingerne på den kommende generalkonference i UNESCO med henblik på at nå til enighed om en beslutning om muligheden for og arten af et eventuelt fremtidigt internationalt instrument for kulturel mangfoldighed omfatter tydeligvis forhold, som allerede er omhandlet af regler og instrumenter på fællesskabsniveau.

På kulturministrenes møde i Thessaloníki i maj 2003 blev et eventuelt internationalt instrument for kulturel mangfoldighed drøftet, og man vedtog følgende konklusioner:

"7. Europa som et kulturelt kontinent kan hverken acceptere truslen om kulturel homogenitet eller truslen om sammenstød mellem civilisationer. Europa besvarer disse spørgsmål ved fortsat at insistere på at beskytte og fremme den kulturelle mangfoldighed.

8. Der skal etableres et retligt grundlag for disse politiske bestræbelser. På internationalt niveau kan dette ske inden for rammerne af UNESCO i form af en multilateral konvention om bevarelse og fremme af kulturel mangfoldighed under hensyntagen til det forberedende arbejde, der allerede er udført i Europarådet og INCP (International Network of Cultural Policy). Det grundlæggende internationale forum for kulturpolitik kan ikke være Verdenshandelsorganisationen".

⁵ Rådets konklusioner af 25. oktober 1999: "Under de kommende forhandlinger i Verdenshandelsorganisationen vil EU, som under Uruguay-runden, sikre, at Fællesskabet og dets medlemsstater fortsat har mulighed for at bevare og udvikle deres kapacitet til at fastlægge og gennemføre deres kulturelle og audiovisuelle politikker med henblik på at bevare deres kulturelle mangfoldighed".

3. MERVÆRDIEN VED ET NYT INSTRUMENT

Den stigende internationale debat, som bl.a. har udmøntet sig i ovennævnte udvikling, bekræfter interessen for kulturel mangfoldighed, herunder for en normdannende ramme, der kan sikre bevarelse og fremme af kulturel mangfoldighed.

I UNESCO's dokument om en foreløbig undersøgelse af de tekniske og juridiske aspekter i forbindelse med ønskværdigheden af et normdannende instrument for kulturel mangfoldighed (*"Preliminary study on the technical and legal aspects relating to the desirability of a standard-setting instrument on cultural diversity"* (166 EX/28 af 12. marts 2003)), udarbejdet af UNESCO's sekretariat for styrelsesrådet, opstilles en liste over de eksisterende internationale instrumenter for kulturel mangfoldighed under FN's globale paraply. I analysen hedder det, at *"flere aspekter af kulturel mangfoldighed er allerede omhandlet i internationale standarder, herunder både bindende og ikke-bindende"*. Men samtidig konstateres der en lakune i den internationale lovgivning, som et instrument kunne udfylde, nemlig kulturel mangfoldighed i forbindelse med globalisering, og der opstilles følgende konkrete mål:

"At skabe forbindelse mellem bevarelsen af kulturel mangfoldighed og de udviklingsmæssige mål, navnlig gennem fremme af kreativ aktivitet samt de varer og tjenesteydelser, hvorigennem sådan aktivitet kommer til udtryk. Det betyder især fremme af landenes kapacitet til at fastlægge deres kulturpolitik (...)".

På denne baggrund anføres der derefter fire områder, der eventuelt kan drage fordel af UNESCO's normdannende arbejde⁶. Blandt disse fire områder var der klart flertal i UNESCO's styrelsesråd for det sidste, der omhandler *"beskyttelse af mangfoldigheden i kulturindhold og kunstneriske udtryk afspejlet i de kulturindustrier, der tilsyneladende er særligt truede af globaliseringen"*.

Som baggrund for det normdannende arbejde på dette område anføres følgende mål: *"(...) at garantere beskyttelse af kulturel mangfoldighed inden for en lang række udtryksformer i forbindelse med kulturel aktivitet, at fremme et dynamisk samspil mellem forskellige kulturindhold og kunstneriske udtryk og over for andre nærtbeslægtede områder (flersprogethed i forhold til kulturelle udtryk, udvikling af lokalt indhold, deltagelse i kulturlivet og mulighederne for at få adgang til flere kildekulturer og gennem forskellige medier, herunder digitale), at respektere kunstnernes individuelle rettigheder og fremme udvekslingen af enkeltpersoner, varer, tjenesteydelser og viden i forbindelse med kulturel aktivitet, samtidig med at stabile identitets- og kreativitetsmæssige områder bevares. Derved kædes bevarelsen af kulturel mangfoldighed sammen med målene om bæredygtig udvikling og tværkulturel dialog via fremme af kreativ aktivitet og kunstneriske udtryk. Et sådant instrument bør også sikre, at hvert enkelt land frit kan definere sin kulturpolitik, samarbejdsaftaler og partnerskabsinitiativer i en global verden (...)"*.

⁶ De fire områder eller muligheder er: a) et nyt omfattende instrument for kulturelle rettigheder (dvs. deltagelse i kulturlivet, frihed til at udøve kreativ aktivitet, ret til uddannelse osv.); b) et instrument for kunstnerens status; c) en protokol til Firenze-aftalen (om udveksling af kulturgoder) og d) beskyttelsen af mangfoldigheden af kulturindhold og kunstneriske udtryk.

I bemærkningerne til de første tre områder og af særlige årsager anføres det, at de muligvis ikke er særligt velegnede og ikke kan gennemføres. Det tyder på, at område d) foretrækkes.

4. VEJLEDENDE PRINCIPPER FOR ET FREMTIDIGT INSTRUMENT

På nuværende tidspunkt har man endnu ikke behandlet det planlagte instruments udformning og indhold. Dette spørgsmål vil snart blive drøftet, og en række muligheder kunne være relevante.

Kommissionen vurderer, at et juridisk bindende instrument til bevarelse og fremme af kulturel mangfoldighed er nødvendigt, hvis det skal lykkes at konsolidere bestemte kulturelle rettigheder⁷, forpligte parterne til at indgå i internationalt samarbejde, skabe et forum for kulturpolitiske drøftelser og oprette mekanismer til global overvågning af status for den kulturelle mangfoldighed i hele verden. På den måde anerkendes behovet for en afbalanceret forståelse af både de muligheder, der tilbydes, og de trusler, som globaliseringen og udviklingen af IKT repræsenterer.

Hvis et internationalt instrument for kulturel mangfoldighed skal opnå støtte fra EU og afspejle den europæiske holdning, skal instrumentet efter Kommissionens opfattelse baseres på og til fulde respektere menneskerettighederne. Ud over anerkendelsen af kulturelle rettigheder⁸, herunder retten til frit at deltage i samfundets kulturliv, er "kultur" i verdenserklæringen om menneskerettigheder baseret på begreber som menneskelig værdighed, lighed og frihed. Disse principper er fastlagt i UNESCO's verdenserklæring om kulturel mangfoldighed og skaber både grundlaget og grænserne for denne⁹. Inden for EU udgør EF-traktatens artikel 151 det retlige grundlag for fremme af kulturel mangfoldighed, navnlig gennem Fællesskabets forpligtelse til at tage hensyn til kulturelle spørgsmål i dets indsats, herunder i forbindelse med internationalt samarbejde.

Det kulturbegreb, der danner grundlaget for Fællesskabets indsats især på internationalt niveau, skal forstås i den antropologiske og sociale betydning, som omfatter alt, hvad der vedrører menneskers identitet og værdighed. Med udgangspunkt heri kan kulturel mangfoldighed anskues på en dynamisk måde i forhold til andre.

⁷ Kulturelle rettigheder i denne sammenhæng skal forstås, som de er defineret i verdenserklæringen om menneskerettigheder og i artikel 5 i UNESCO's erklæring om kulturel mangfoldighed:

"Kulturelle rettigheder er en integreret del af menneskerettighederne, som er universelle, udelelige og indbyrdes afhængige. Hvis den kreative mangfoldighed skal blomstre, skal alle de kulturelle rettigheder, som de er defineret i artikel 27 i verdenserklæringen om menneskerettigheder og i artikel 13 og 15 i den internationale konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, gennemføres. Alle mennesker har derfor ret til at udtrykke sig samt skabe og udbrede deres arbejde på det sprog, de ønsker, især på deres modersmål. Alle mennesker har ret til kvalitetsundervisning, som respekterer deres kulturelle identitet, og de skal kunne deltage i kulturlivet efter eget valg og udtrykke sig kulturelt med respekt for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder". Termen "kulturelle rettigheder", som den er anvendt her, er med forbehold af intellektuelle ejendomsrettigheder og deres udnyttelse.

⁸ Se artikel 22 i verdenserklæringen: "Enhver har (...) krav på, at de økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, der er uundværlige for hans værdighed og hans personligheds frie udvikling, gennemføres", og artikel 27 i verdenserklæringen: "1. Enhver har ret til frit at deltage i samfundets kulturelle liv, til kunstnydelse og til at blive delagtiggjort i videnskabens fremskridt og dens goder. 2. Enhver har ret til beskyttelse af de moralske og materielle interesser, der hidrører fra en hvilken som helst videnskabelig, litterær eller kunstnerisk frembringelse, som vedkommende har skabt".

⁹ I artikel 4 i UNESCO's verdenserklæring om kulturel mangfoldighed hedder det: "Ingen kan ved påberåbelse af kulturel mangfoldighed krænke de menneskerettigheder, der er fastlagt ved international lov, eller begrænse deres omfang".

Instrumentet bør omfatte følgende mål og opfylde følgende betingelser:

- Det bør fremme den kulturelle mangfoldighed.
- Det bør bidrage til dialogen mellem kulturer og til gensidig forståelse og respekt.
- Det bør bidrage til udviklingen af et internationalt kulturelt samarbejde, som har til formål at forstærke udvekslingen af kulturelle varer og tjenesteydelser, herunder især fra udviklingslandene. I den forbindelse bør der afholdes regelmæssige møder mellem parternes fagfolk med henblik på at bidrage til fastlæggelsen og udviklingen af instrumenter og rammer for internationalt samarbejde (regionalt og/eller bilateralt). Den kulturelle dimension af samarbejdsforanstaltningerne skal styrkes, herunder behovet for gennem uddannelse at fremme den gensidige viden om kulturelle identiteter som forudsætning for tværkulturel dialog.
- Det bør støtte udviklingen af kulturpolitikker og -instrumenter på nationalt, regionalt og internationalt niveau.
- Det bør skabe et centrum og forum, hvor medlemmerne kan drøfte og debattere kulturpolitik, forbedre deres viden herom og udveksle bedste praksis.
- Det bør yde teknisk bistand og ekspertise til medlemmerne i forbindelse med udviklingen af kulturpolitikker tilpasset den konkrete situation.
- Det bør skabe en institutionel ramme for overvågningen af status for kulturel mangfoldighed i verden, f.eks. et international observationscenter eller en overvågningsmekanisme for kulturel mangfoldighed og kulturel udveksling, og deltage i udviklingen og fastlæggelsen af indikatorer og internationale standarder på området for kulturel mangfoldighed. En sådan struktur kunne f.eks. udarbejde en årlig statusrapport om kulturel mangfoldighed på baggrund af de enkelte parter rapporter.

Et sådant instrument berører heller ikke og er med forbehold af de internationale regler for udveksling af kulturelle varer og tjenesteydelser, navnlig med hensyn til handel hermed og intellektuelle ejendomsrettigheder.

I lyset heraf er det vigtigt og nyttigt at udvikle et international instrument for kulturel mangfoldighed. Bevarelse og fremme af kulturel mangfoldighed er et grundlæggende princip, der skal afspejles i den internationale lovgivning og politik. Alle berørte parter, herunder erhvervsorganisationer på kulturområdet, skal til fulde inddrages i processen med at udvikle et juridisk bindende instrument.

5. KONKLUSIONER

Set i lyset af ovenstående og uden at foregribe en indholdsmæssig debat kræver en international drøftelse af kulturel mangfoldighed et fælles svar fra Fællesskabet og dets medlemsstater.

Senest understregede kulturministrene på deres møde i Thessaloníki behovet for at beskytte og fremme den kulturelle mangfoldighed og konkluderede i den forbindelse, at et internationalt instrument i UNESCO's regi kan være det rigtige juridiske svar på internationalt niveau.

Kommissionen finder det vigtigt, at Fællesskabet og dets medlemsstater på internationalt niveau bekræfter deres vilje til at sikre kulturel mangfoldighed, i hvilken kernen er en fælles forpligtelse for alle medlemsstater.

Kommissionen ønsker derfor, at EU spiller en aktiv rolle på den kommende generalkonference i UNESCO, navnlig under de indledende drøftelser om formuleringen af et internationalt normdannende instrument for kulturel mangfoldighed. Kommissionen vil søge at opnå overensstemmelse mellem den europæiske interne og internationale indsats på området for kulturel mangfoldighed under fuld overholdelse af Fællesskabets eksisterende regelværk.

Kommissionen vil samarbejde med medlemsstaterne og udvikle fælles holdninger, så Fællesskabet kan stå samlet i sit forslag og optræde samlet på generalkonferencen. Til det formål foreslår Kommissionen i bilaget en række grundelementer til en erklæring på vegne af Fællesskabet og dets medlemsstater, så Kommissionen på generalkonferencen i UNESCO kan fremlægge en fælles holdning til spørgsmålet om et internationalt instrument for kulturel mangfoldighed.

Hvis der efter generalkonferencen indledes forhandlinger om et internationalt instrument for kulturel mangfoldighed, vil Kommissionen til sin tid forelægge Rådet et forslag til en beslutning om at bemyndige Kommissionen til på vegne af Fællesskabet og dets medlemsstater at gennemføre forhandlinger i UNESCO om spørgsmålet om et internationalt instrument for kulturel mangfoldighed.

GRUNDELEMENTER TIL EN ERKLÆRING PÅ VEGNE AF DET EUROPÆISKE FÆLLESSKAB OG DETS MEDLEMSSTATER MED HENBLIK PÅ AT FREMLÆGGE EN FÆLLES HOLDNING TIL SPØRGSMÅLET OM FORMULERING AF ET NORMDANNENDE INSTRUMENT FOR KULTUREL MANGFOLDIGHED PÅ DEN KOMMENDE GENERALKONFERENCE I UNESCO

Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater ønsker at minde om deres indvending på det 166. møde i UNESCO's styrelsesråd om spørgsmålet om et internationalt instrument for kulturel mangfoldighed. Ved den lejlighed bifaldt Fællesskabet og dets medlemsstater organisationens indsats for at udforme en konvention om kulturel mangfoldighed og bemærkede, at dette arbejde burde baseres på og planlægges som en opfølgning af erklæringen om kulturel mangfoldighed. Efter styrelsesrådets anbefaling om at "*beslutte at fortsætte indsatsen for at udforme et nyt normdannende instrument for kulturel mangfoldighed og fastlægge arten af det pågældende instrument*" giver drøftelserne af det internationale instrument for kulturel mangfoldighed på den aktuelle generalkonference Fællesskabet og dets medlemsstater mulighed for at bekræfte deres vilje til at sikre den kulturelle mangfoldighed på internationalt niveau.

Fællesskabet og dets medlemsstater støtter et normdannende instrument for kulturel mangfoldighed, som vil være et nyt skridt i opfølgningen af verdenserklæringen om kulturel mangfoldighed, og som kan skabe den nødvendige merværdi.

Med udgangspunkt i menneskerettighederne og i en afbalanceret forståelse af både de muligheder, der tilbydes, og de trusler, som globaliseringen og udviklingen af IKT repræsenterer, vil et sådant instrument bevare og fremme den kulturelle mangfoldighed ved bl.a. at:

- Konsolidere visse kulturelle rettigheder
- Forpligte parterne til internationalt samarbejde
- Skabe et forum for drøftelse af kulturpolitik og
- Etablere en global mekanisme til overvågning af status for den kulturelle mangfoldighed i hele verden.

Det overordnede mål for instrumentet bør være fremme af den kulturelle mangfoldighed, understøttelse af dialogen mellem kulturer og skabelse af gensidig forståelse og respekt.

Til det formål kunne der i forhandlingerne om instrumentet indgå følgende mål:

- At udvikle et internationalt kulturelt samarbejde, som har til formål at forstærke udvekslingen af kulturelle varer og tjenesteydelser, herunder varer og tjenesteydelser fra udviklingslandene, navnlig gennem udvikling af instrumenter og rammer for samarbejde på internationalt niveau (regionalt og/eller bilateralt). Den kulturelle dimension af samarbejdsforanstaltningerne skal styrkes, herunder behovet for gennem uddannelse at fremme den gensidige viden om kulturelle identiteter som forudsætning for tværkulturel dialog.
- At støtte udviklingen af kulturpolitikker og -instrumenter og at styrke den tværkulturelle dialog på nationalt, regionalt og internationalt niveau. Til det formål bør der ydes teknisk bistand og ekspertise til medlemmerne i forbindelse med udviklingen af kulturpolitikker tilpasset den konkrete situation.
- At skabe et centrum og forum, hvor medlemmerne kan drøfte og debattere kulturpolitik, forbedre deres viden herom og udveksle bedste praksis.
- At skabe en ramme for overvågningen af status for kulturel mangfoldighed i verden, som kan bidrage til udviklingen og fastlæggelsen af indikatorer og internationale standarder på området for kulturel mangfoldighed og f.eks. udarbejde en årlig statusrapport om kulturel mangfoldighed.

Et sådant instrument berører ikke og er med forbehold af de internationale regler for udveksling af kulturelle varer og tjenesteydelser, navnlig med hensyn til handel hermed og intellektuelle ejendomsrettigheder.

Fællesskabet og dets medlemsstater finder, at bevarelse og fremme af kulturel mangfoldighed er et grundlæggende princip, der skal afspejles i den internationale lovgivning og politik. Alle berørte parter, herunder civilsamfundet, bør inddrages fuldt ud i processen med at udvikle et juridisk bindende instrument i UNESCO's regi.